

ÜZENET

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

XXVIII. évfolyam 15. szám. 2017. augusztus 1.

Ára 0,80 lej

446 év késésben: közös református–evangélikus zsinat

Ünnepi istentisztelet és közös lelkipásztor-szentelés a Refo500 jegyében

Először tartott közös ünnepi zsinatot 446 év után a református és az evangélikus egyház Kolozsváron. A teológia dísztermében a július 4-i jubileumi ülésen elfogadott nyilatkozatban a felek felvállalják a reformátorok örökségét, kiállnak a Szentháromságba vetett hitük mellett, fogadalmat tesznek az evangélium tiszta hirdetésére és Isten igéjének terjesztésére. (Cikkünk az 5–6. oldalakon)

Istenre mutatni a kívülállók számára

Szórványreformációi nap Nagysármáson

A Maros-Mezőségi Református Egyházmegye gyülekezetek széles palettáját foglalja magába, a nagyvárosi, ezeregynéhány lelkes egyházközségektől a népes falusi közösségeken át a csupán néhány lelket számláló mezőségi szórványokig. Egyik sem értékesebb a másikonál, mégis talán egyeseknek több figyelem jut a hétköznapi életben, mint másoknak. Ezért döntött úgy az egyházmegye vezetősége, hogy a reformáció 500. évében a Mezőség szívébe, Nagysármásra hívja ünnepelni minden tagját, és gondoskodik arról, hogy a legeldugottabb faluból is eljuthasson a rendezvényre mindenki, aki ott szeretne lenni.

A közelmúltban mintegy 350 ember gyűlt össze az impo-

zans nagysármási templomban. Az ünnepi istentiszteleten Jakab István esperes tolmácsolta Isten igéjét, az ApCsel 17,29 és 2Tim 1,6 alapján. Az igeversekből kiindulva hangsúlyozta a mai egyház kettős feladatát: Istenre mutatni a kívülállók számára, és erősíteni, buzdítani a hívőket. Az igehirdető megfogalmazta, hogy a reformáció számunkra egyrészt az emlékezés lehetősége: számba vehetjük, mit tett értünk Isten a múltban, és hálát adhatunk mindazért. Másrészt a reformáció ajándék: Isten az emberi hagyományokban eltévedt,

Les Júlia

(Folytatása a 8. oldalon)

Erdélyi jövő: ne engedjük el a tartóoszlopot

Kálvin-hét több egyházmegye részvételével

A kilencedik alkalommal megszervezett Kálvin-hét gyülekezeti napján 1500 református vett részt. Az érdeklődők a Deák-kertben gyülekeztek, ahol Kató Béla püspök hirdette az igét, majd a kovásznabelvárosi templom kertjében leleplezték Kálvin János mellszobrát.

Egy héten át tartott a Kézdi-Orbai Református Egyházmegye szervezésében a Kálvin-hét, amelyen a gyermekek, ifisek, konfirmandusok, nőszövetség és presbiterek találkozási napra egy-egy nap jutott az egyházmegye különböző településein, majd a gyülekezeti napon szoboravatás, úrvacsoraszertés és közös ünneplés zárta a programsorozatot. Az idei Kálvin-héthez a Seps-i, a Brassói és az Erdővidéki Ref. Egyházmegye is csatlakozott, Magyarországról

pedig a Nagyunsági Ref. Egyházmegye képviselői vettek részt az ünnepen.

A toborzót a Barátosi Ferencz Ernő Fúvóegyesület, valamint a Kovászna Ifjúsági Fúvózenekar fújta, majd Balogh Zoltán kézdiorbai esperes köszöntése után Kató Béla püspök hirdette az igét Ám 9,11 alapján. Prédikációjában kiemelte:

Berekméri Gabriella

(Folytatása a 7. oldalon)

Tanulságos igék

Ezékiásról (VI.)

Élni és Istent magasztalni

*Aki él, csak aki él, az dicsőít téged,
mint ma én! (Ézs 38,19)*

Mi az élet értelme? Olyan kérdés ez, amit minden kor minden embere feltett magának, és amire különféle válaszok érkeztek. Az élet értelme sok ember esetében határhelyzetekben válik égetővé. Hiszen azt mindenki tudja, hogy az élet több, mint a pusztaság. Az emberi életnek titka van. Ezt próbálja az ember megkeresni.

Sokan ezt csak az élet felszínes dolgaiban keresik. Istennel és az ő igéjével nem törődnek. Mások már mélyebbre ásnak, filozófusok, nagy gondolkodók műveiben próbálnak erre a kérdésre választ találni. De ezt csak Istenre nézve, Istennel kapcsolatban, közösségekben élve lehet jól megválaszolni. Az igazi élet az Istennel való élet. Benne találjuk meg az élet értelmét.

E fejezetben is ez áll a középpontban: egy Istent magasztaló ének. Egy ember, aki a halál szájában van, visszakapja az életet. Ebben az énekben Ezékiás király visszatekint eddigi életére: személyes bizonyosságot tesz mindarról, amit Istennel megtapasztalt. A betegséget úgy élte meg, mint a halál előhírnökét. A király úgy

érzi, őt a halál megfosztja attól a lehetőségtől, hogy Istent magasztalja, mert számára az élet értelme: Isten magasztalása. Ezékiás azért ragaszkodik annyira az élethez, mert továbbra is magasztalni akarja Istent.

Nekünk nem szabad e gondolatokat azzal a megjegyzéssel félretennünk, hogy ezek ótestamentumi kérdések, mi már ennél többet tudunk. Ez az ének két fontos dolgot mutat meg: az egyik az, hogy az élet Isten ajándéka, a másik meg az, hogy az élet küldetés. A halál számunkra is félelmetes ellenség marad. De a jó az, hogy mi tudhatjuk: Isten Krisztusban legyőzte ezt az ellenséget.

A király számára elviselhetetlen gondolat volt, hogy az élete csúcán meg kell halnia. Ezt két képpel érzékelteti: az egyik a sátor képe, amit le kell bontani. Ezt a képet Pál apostol is használja annak szemléltetésére, hogy az életünk itt a földön csak ideiglenes tartózkodás. A másik kép a fonál, amit egyszer csak elvágunk. De a nagyszerű már Ezékiásnál is az, hogy ő tudja, Isten bontja le a sátrát, illetve vágja el

*Ezért a földi életben egy fontos dolog van:
hogy mi az Élet Fejedelmét megismerjük, és hozzá tartozunk. Ez nekünk örök reménységet ad.*

életének fonálát. Milyen nagy vigasztalás számunkra tudni azt, hogy Isten kezében van az életünk.

Ezékiás számára nehéz az élet derekán szembenézni a halállal. Úgy tapasztalja meg ebben a helyzetben Istent, mint egy vadállatot, amely ráront és szétépi. Milyen őszinte könyv a Biblia! Mert bizony ezt mi is így tapasztalhatjuk meg akkor, amikor fiatalon lesz valaki súlyos beteg. Ilyenkor nehéz gondolatok törhetnek ránk: vajon Isten is elhagyott volna? Vajon ellenünk fordult?

Ezékiás ezekkel a súlyos gondolatokkal Istenhez menekül. Egy kétségbeesett, súlyosan

megpróbált hívó Istenhez menekül. De ki ad nekünk erre erőt ilyen helyzetben? Kétség nélkül a Szentlélek. Ő segít a mi erőtlenségünkben, hogy ilyen helyzetben is Istenhez tudjunk menekülni. Milyen nagy ajándék Isten gyermeke számára, hogy neki ilyen helyzetben van kihez menekülnie.

Ezékiás megtapasztalta, hogy Isten meghallgatta imádságát, és még tizenöt esztendő kapott az Úrtól. Ezek áldott évek lehettek. Szinte ki sem tudta fejezni háláját, hogy Isten meghosszabbította az életét. Ilyen élményben is sokan részesültünk, amikor Isten meggyógyított egy súlyos betegségtől, megőrzött nagy balesettől, amikor pillanatokon múlt az életünk, és Isten csodát tett velünk. Ez a csoda épp olyan, mint a bűnbocsánat, amivel Isten megajándékoz.

Az élet, amit Ezékiás visszakapott, nem tartalmatlan és céltalan, hanem Istenre néző, őt magasztaló élet. A magasztalás nem más, mint jól mondani Istenről, bizonyosságot tenni jósgárgáról, szeretetéről. Mennyi mindenért magasztalhatjuk őt! Mindenekelőtt az életért, amit tőle kaptunk, de a bocsánatért, a kegyelemért is, ami több, mint az élet. A Bibliában a Zsoltárok könyve éppen a magasztalásról szól.

De végül tegyük fel a kérdést: mi lesz a halál után, hiszen földi életünk véges? Nyilván mi, akik már az Újszövetségben élünk, többet tudunk erről mondani. Tudjuk, hogy Krisztus eljött, és dicső feltámadásával legyőzte a halált, s aki a feltámadott Krisztusban hisz, annak örök élete van. Azt is tudjuk, hogy a halál mint utolsó ellenség, egyszer majd végleg és végérvényesen legyőzetik. Ezért a földi életben tulajdonképpen egy fontos dolog van: hogy mi az Élet Fejedelmét megismerjük és hozzá tartozunk. Ez nekünk örök reménységet ad. Tudjuk s valljuk Pállal együtt, hogy minket a halál sem választ el Isten szeretetétől, és hogy mi egy örökkévalóságon át fogjuk Őt magasztalni.

Lőrincz István

Könyvespolc

Tegnap és tegnapelőtt

Tudományos igénnyel, de olvasmányos stílusban megírt kötetet nyújt az olvasó kezébe Csohány János egyháztörténész, amely a szerző tanulmányainak, esszéinek, előadásainak válogatását tartalmazza. A reformáció félévezredes jubileumát köszönti ily módon az ismert debreceni teológus, akinek ez a negyvenegyedik önálló kötete. Emellett újságcikkei sem ismeretlenek a Kárpát-medencei reformátusok előtt, hiszen hosszú évek óta az erdélyi, partiumi és felvidéki egyházi lapok hűséges és kedvelt szerzője.

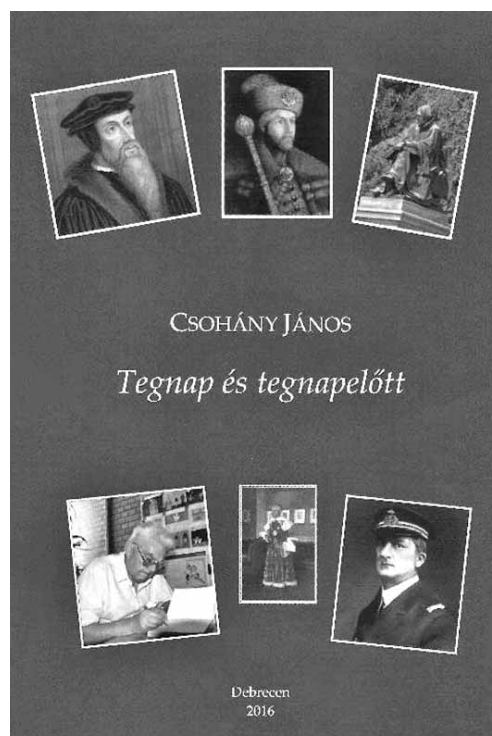
A Kazinczy Ferenc Társaság gondozásában megjelent kötet első része a reformáció évszázadai előtt tiszteleg. Ahogy az ajánlást író Kiss Endre József is fogalmaz, a szerző könnyedséggel és páratlan tudás birtokában vezeti az olvasót, válaszol meg kérdéseket, és láttat összefüggéseket. A kötet második

része történelmi arcképeket mutat be. Személyes életutakon keresztül tárul elénk a magyar történelem egy-egy fontos szakasza. A legtöbb közülük hiánypótló portré, az emlékeztetés és a tisztelgő emlékkállítás nemes szándékával. A *Tegnap és tegnapelőtt* harmadik részében a szerző irodalmi esteken, könyvbemutatókon, kiállításmegnyitásokon elhangzott beszédeiből és recenzióiból olvashatunk, több meghatározó alkotásra és alkotóra fókuszálva.

Csohány János könyvét a gondolkodó olvasó fogja értékelni, aki a reformációt ünneplő esztendőben a hitújítás történelmi folyamataira, Isten felhasznált eszközeire is figyelni, emlékezni kíván, mindezt hálaadással. Ugyanis Csohány János kötetének szereplői és eseményei ezt a hálát szülik a múltunk tegnapjába és tegnapelőttjébe visszatekintő olvasó szívében.

(Csohány János: *Tegnap és tegnapelőtt. Írások a reformáció fél évezredes jubileuma elé.* Kiadta a Kazinczy Ferenc Társaság, Debrecen, 2016.)

Fábián Tibor

Debrecen
2016

A reformáció előtt

Minek kell ez a sok Refo500-as plakát? – gondolkodtam el a minap. Hányan olvasnak utána? Hányan figyelnek fel rá ebben a rohanó világban?

Hogy hányan vannak, nyilván nem lehet tudni, de hogy léteznek ilyenek, az biztos. Ráadásul a családban is tapasztaltam. Nemrég a nagyobbik fiam a lengyelországi wielickai sóbányában járt, ezt beszéltük meg otthon. Szóba került, hogy a bányát IV. Béla magyar király lánya, a katolikusoknál szentként tisztelt Kinga alapította valamikor a 12. században.

– Több száz évvel a reformáció előtt – állapította meg kisebbik fiam. Nagyt néztünk a szobában, és elismerően bólogtunk, hogy bizony jól számolta a második fiam. Hogy honnan szedte elő, nyilván csak sejtem. Valami megragadt benne a sok Refo500-as reklámból, és valószínűleg megjegyezte.

Ez a sok reklám és pannó, a sok hangzatos cím, az 500 fa ültetése, az 500 km-es biciklizés, az 500 lépés megtétele, és még ki tudja mi minden, nyilván nem elég. Mint ahogy a sok templomszentelés, az előadások,

a kopjafaavatások, szoboremelések és emléktábla-leleplezések sem. Mert hogy nem ez a reformáció, illetve annak megünneplése. De kezdenek, figyelemfelkeltésnek viszont igenis hasznos. Mert ha ezek alapján az emberek elgondolkoznak arról, mi történt 500 évvel ezelőtt, akkor valami elindult bennük. Persze még ez sem jelent megújulást. De egy lépést az újabb reformáció felé – talán.

Ha lesznek olyanok, akik az előbb felsoroltak hatására érdeklődni kezdenek az ötszáz évvel ezelőtt történt eseményekről, és elhatározzák, ezentúl többet járnak templomba és többet imádkoznak, odafigyelnek egymásra, a családjukra, netán a Bibliát is többször veszik a kezükbe, ha elhatározzák, hogy az isteni parancsolatokat figyelembe véve szeretnének élni, kevesebbet veszekedve és káromkodva, ha többet adakoznak vagy többet segítenek a szükségben szenvedőknek, akkor elmondhatjuk: igen, megérte a sok reklám, a figyelemfelkeltés, a sok program. Mert ez már valóban egy nagy lépés annak irányába, hogy ráérezzenek a reformáció lényegére.

Somogyi Botond

Reformátusnak lenni

A reformáció jubileumi évében lapunk sorozatában lelkipásztorok, laikusok igyekeznek megosztani gondolataikat az olvasókkal arról, mit jelent a reformátusság, miért gondolják úgy, hogy érdemes reformátusnak lenni.

Mit jelent az, hogy protestáns?

A modern nyelvek ismerői mind tudják, mit jelent a „protestálni” főnévi igenév vagy ennek a megfelelői. A „testál” igéhez csatlakozó „pro-” prepozíció jelentése (mint „valamivel szemben”) általában hangsúlyos negatív jelleget kölcsönöz annak a szónak, amelyikhez kapcsolódik. Valaki protestálhat, tehát tiltakozhat a háborúval, igazságtalansággal, korrupcióval, erkölcsi lazasággal, a feslettséggel szemben a keresztyén hitvallásra hivatkozva, mégis a kifejezés általános használt jelentése nem egyezik meg a szó eredeti értelmével.

Ama ténynek a tisztázására, hogy a protestálni eredetileg más jelentéssel bírt, mint a manapság megszokott értelme, főképpen azért fontos, mert a protestáns kifejezés átkerült a magyar nyelvbe is, és a hétköznapi magyar szóhasználatban is félreértelmezhető. Ugyanis a protestáns szót gyakran úgy értik, mint tiltakozót. Mint aki tiltakozik például a katolikus egyházzal és annak tanításaival, meggyőződéseivel – például Szűz Mária és a szentek imádasával vagy a pápa és a bíborosok befolyásos hatalmával – szemben.

Mindamellet, hogy a protestánsok valóban tiltakoztak, mégis a protestál szó nem valami negatív előjelű kifejezés, hanem – éppen ellenkezőleg – pozitív vagy semleges jellegű ige. Eredete a latin protestariban található, melyből világosan kitűnik, hogy a pro- azt jelenti, hogy valami vagy valaki érdekében. Tehát a protestál eredetileg azt jelenti, hogy „valami, vagy valaki érdekében tanúsítani, tanúbizonyságot tenni”, vagy semlegesebb értelme szerint „ünnepélyesen kijelenteni, kinyilatkozni.”

Akkor, amikor Luther 1518-ban a *Resolutionest*, az 1517. október 31-én kifüggesztett 95 tétel magyarázó iratát fogalmazta meg, azzal kezdte a nyilatkozatát, hogy: Protestor... („Protestálok...”), de ezzel semmi ellenkezőt nem akart mondani azokkal szemben, amik a Szentírásban, az egyházatyáknál, az egyházi törvényekben vagy a pápai határozatokban megíratk. A Genfi Hitvallás (1536) is azzal kezdődik, hogy: „Először is kinyilvánítjuk (nous protestons), hogy a mi hitünk és vallásunk szabályai, melyeket követünk, csakis a Szentírásban foglaltakhoz igazodnak.” A reformátorok sok ehhez hasonló iratukban protestáltak abban az értelemben, hogy az evangélium bizonyosságtétele mellett, illetve javára „nyilatkoztak”, „tanúskodtak”.

De mindettől függetlenül a protestál mai értelemben használt

jelentése sem volt idegen a reformáció mozgalmának idején. Például a speyeri birodalmi gyűlés lutheránus résztvevői 1529-ben egy protestatiót nyújtottak be, amelyben a reformációval szembeni viszonylagosan toleráns magatartás (melyet ugyanaz a birodalmi gyűlés határozott el 1526-ban) visszavonása ellen tiltakoztak. De ez a protestatio sem maga a katolikus egyház ellen szólt, hanem a speyeri birodalmi gyűlésnek egy olyan politikai határozata ellen, amely a reformáció elnyomását szorgalmazta. Ennek nyomán a reformáció híveit „protestánsoknak” minősítették. De ez a megnevezés nem jelent mást, mint az Evangélium bizonyosságtétele melletti kiállást a katolikus egyház reformálásának javára, és az ezt meggátolni próbáló korabeli politikai ellenkezés lektüzdését. Bár a jövőben is elkerülhetetlen lesz a protestánsok megbélyegzettsége amiatt, hogy a protestáns szót ezután is a tiltakozóval fogják azonosítani, mégis fontosnak tűnik, hogy legalább maguk a protestánsok legyenek tisztában a szó eredeti értelmével. Vagyis azzal, hogy a protestánsok nem a katolikus egyház ellen tiltakoznak, hanem Jézus Krisztus evangéliumáért szállnak síkra, mely küzdelem ma sem veszítette el a maga örök érvényű szükségességét.

Riemer Roukema
(ford. Tunyogi Lehel)

Közel-keleti vezető a reformátusság élén

Szír lelkész a REV új elnöke

A Református Egyházak Világközösségének hétévenként megrendezett világgyűlését nemrég tartották Lipcsében. Najla Kassab személyében a Szíriai és Libanoni Nemzeti Evangéliumi / Protestáns Zsinat (NESSL) lelkészét választották meg a világszervezet elnökévé.

A Református Egyházak Világközössége (REV) 110 ország több mint 225 református egyházát fogja össze mintegy 80 millió református képviselőjében. A németországi Lipcsében tartott gyűlésen Alison McDonald, a jelölő bizottság moderátora közölte a résztvevőkkel: „Najla Kassab tapasztalataival és sokféle kegyelmi ajándékával, látásaival, spirituális erejével és Isten kegyelme segítségével a legmegfelelőbb személy, aki vezetni fog minket a továbbiakban elnökként.”

Najla Kassab lelkész 2010 óta tagja volt a Református Egyházak Világközössége Végrehajtó Bizottságának. A közel-keleti NESSL Keresztyén Nevelési Osztályának igazgatója volt, az első nő egyházában, aki engedélyt kapott a prédikatori szolgálatra, majd ez év márciusában szentelték fel lelképásztorrá. Teológiai vizsgát a világhírű református Princeton Teológiai Szemináriumban (USA) tett 1990-ben.

Kiállok a nők jogaiért

„1993 óta azért imádkoztam és küzdöttem, hogy a nőket is szenteljék fel lelkészi szolgálatra Közel-Keleten, és hálás vagyok Istennek, hogy két hónappal ezelőtt két lelkésznőt is felszenteltek a Közel-Keleten” – nyilatkozta Kassab lelkész elnökké választása után a sajtónak. „Kiálltam és kiállok a nők egyenjogúsága mellett a teljes jogú lelkészi szolgálatra történő felhatalmazásuk érdekében, s azért, hogy az Istentől kapott talentumaikat az egyház életében és sok-sok nő érdekében kamatoztassák.”

Szolgálati súlypontjai között első helyen áll a református világközösség régióinak erősítése, a fiatal keresztyének motiválása. „Itt az ideje, hogy meghallgassuk őket, küzdjünk ve-

lük együtt, és meghalljuk szavukat, amellyel az egyház érdekében érvelnek” – fejtette ki interjújában Kassab.

Igen fontosnak tartja, hogy a nézeteltéréseket egy asztal mellé ülve, egymásra figyelve és a Szentlélek vezetésével igyekezzenek legyőzni. Nyílt, de pneumatikus, Lélektől vezetett párbeszédre van szükség. Ugyanakkor a reformátusok ökumenikus elkötelezettsége mellett is hitet tett. „Reformátusként azt látjuk és valljuk, hogy ökumenikus párbeszéd nélkül nem lehet keresztyén túlélés.” Wittenberg a jeladás erre.

A református világközösség négy alelnöke: dr. Samuel Ayete-Nyampong lelkész Ghánából, dr. Lisa Vander Wal lelkész az USA-ból,

Koreai protestánsok. A református világközösség az ázsiai országban élő keresztyéneket is támogatja

Sylvana Maria Apituley lelkész az Indonéziából, Raissa Vieia Brasil Braziliából.

A végrehajtó bizottság tagjai között van Erdélyi Diána is, a hét magyar tagegyházat tömörítő generális konvent jelöltje, külügyi referens, aki az európai régió támogatását is élvezte. A VB-tagok túlnyomó többsége Európán kívüli területekről került be a bizottságba.

Nem kétséges, hogy azoknak a vallásszociológusoknak lett igazuk, akik a Third Church korszakáról írnak egy ideje. A Harmadik Egyház alatt a Föld déli, illetve keleti féltekéjének a hatalmas mértékben növekvő keresztyénségét értik. Nemcsak a karizmatikus mozgalom, hanem a világ reformátusságának a fiatal ereje is ezen térségekben virágzik, viszi tovább az egyházat, az evangéliumot. Jó lesz figyelni nekünk is erre a *hangsúlyeltolódásra*, s igyekezni, nehogy leszakadjunk vagy kiszakadjunk a viláskeresztyénség fő sodrásából.

Itt állok közel-keleti nőként Luther szószékén...

Ezzel a reménységgel imádkozunk az új református világközösségi elnök-lelkészért, a többségében Európán kívüli végrehajtó

A REV Végrehajtó Bizottságába megválasztott tagok

Clayton Da Silva (Brazília), Erdélyi Diána (Magyar Református Egyház), Hilary Hagar (Kanada), Hefin Jones (Wales), Annabell Lallaram-kelawan (Trinidad and Tobago), Hong Jung Lee (Korea), Coutinho Maravilhoso Moma (Angola), Veronica Muchiri (Kelet-Afrika), J. Herbert Nelson (USA), Tibonge Ng'ambi (Zambia), Hannah North (Új-Zéland), Claudio Pasquet (Olaszország), Khid-arn Prawate (Thaiföld), Milciades Pua (Kolumbia), Mary Ekinde Salle (Kamerun), Susan Thomas (India)

bizottság tagjaiért, és a magyar VB-tag jövőbeni szolgálatait is. Ezen a helyen nem hallgathatunk arról a Kálvin-reneszánszról sem, ami a távol-keleti térségben, Kínában, Indonéziában, Dél-Koreában tapasztalható. Isten jeladására figyelünk, amint azt a következő lapszámunkban megjelenő ázsiai keresztyénekről szóló cikkünkben fogjuk érinteni.

Amikor a világgyűlés ideje alatt a wittenbergi vártemplom szószékén hirdette az igét az új református elnök, így kezdte szolgálatát: „Itt állok, közel-keleti nőként Luther szószékén.” Mi minden van ebben a rövid mondatban! Mindaz, amit Ézsaiás idézett próféciája is sejtett: az idők jeleinek sokasága. Akinek van füle a hallásra, hallja, mit üzen a Lélek a gyülekezetnek!

Dr. Békefy Lajos

A REV kiáll egyházunkért

A kommunizmus idején elkobzott egyházi javak visszaszolgáltatásának ellehetetlenítése kapcsán adott be nyilatkozattervezetet a Magyarországi Református Egyház ötfős delegációja. A Református Egyházak Világközösségének (REV) hétévente ülésező legfőbb döntéshozó testülete támogatta a kezdeményezést. Az elfogadott határozatban a szervezet aggodalmát fejezi ki a romániai fejlemények miatt az egyházak 1990 előtt, a kommunista diktatúra idején államosított tulajdonának visszaszolgáltatása kapcsán, és szolidaritásáról biztosítja a Romániai Református Egyházat, illetve felhívta tagegyházaikat a vallás- és lelkiismereti szabadság támogatására.

Az elmúlt években, különös tekintettel a Székely Mikó Kollégium ügyére, számos egyházi közösség kifejezte már szolidaritását, és tiltakozott a romániai kormányról, köztük a REV európai vezetőtestülete és az Európai Egyházak Konferenciája.

446 év késésben: református–evangélikus zsinat

(Folytatás az 1. oldalról)

A jubileumi zsinatot közös istentisztelettel nyitották meg a kolozsvári evangélikus templomban, ahol Zelenák József püspökhelyettes mondott köszöntőbeszédet, majd Csűry István királyhágómelléki püspök hirdette az igét.

A kolozsvári teológia dísztermében megtartott rendezvényen Kató Béla erdélyi püspök köszöntötte a meghívottakat. Arról beszélt, hogy a reformátusok és evangélikusok a történelem

folyamán többször szükség-helyzetben működtek együtt. A 17–18. században a két felekezet a református kollégiumok esetében szorult egymásra, a református iskolák ugyanis az evangélikusok oktatását is felvállalták. De arra is volt példa, hogy amikor Brassóban a város vezetése betiltotta a református vallás gyakorlását, az evangélikusok fogadták be templomukba a református gyülekezetet. A püspök felidézte: 1948-ban megalakult a Protestáns Teológiai Intézet, amely a református, evangélikus és unitárius egyházak lelkészképzését biztosítja ma is. „A lutheránus egyház jóval nagyobb hangsúlyt helyez az énekekre, a lutheránus lelkészek zenei képzéseikkel jelentősen

hozzájárultak az oktatási intézmény színvonalának növekedéséhez” – fogalmazott a püspök. Kató Béla szerint jelenleg más a helyzet a két egyház viszonyában. „Ma nem szükséghelyzet miatt működünk együtt. Közös akarunk hálát adni a reformáció megszületéséért. Kölcsönös tisztelettel, a felekezeti identitásokat megőrizve segítjük egymást” – fogalmazott.

Buzogány Dezső egyháztörténész részletes előadást tartott a református–evangélikus közös múltjáról. Többek között arról beszélt, hogyan vált szét a két egyház 1558–1559-ben: az erdélyi

századok többsége inkább a lutheri, a magyarok pedig a helvét utat választották.

Népes külföldi részvétel

A reformációt ünneplő zsinat tagjai meghallgatták a teológia vegyeskarának műsorát, majd a külföldi meghívottak köszöntői következtek. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes üzenetben köszöntötte a zsinatot. „Ünnepük legfőbb üzenete, hogy reményt ad a keresz-

Ünnepi istentiszteleten a kolozsvári evangélikus–lutheránus templomban

tyén gyökereitől elszakadó Európában. Van még olyan hely, ahol az elvetett mag bő termést hoz” – fogalmazott. A Magyarországi Református Egyház nevében dr. Fekete Károly püspök beszélt, kiemelve: a reformáció nem lerombolni akarta az egyetemes egyházat, hanem az volt a szándéka, hogy az egyház *igazi* egyház legyen. Fischl Vilmos, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára úgy értékelte: van miért hálát adni, hiszen az elmúlt 500 év tele volt megpróbáltatásokkal. Azt kívánta a két protestáns egyház képviselőinek,

hogy oktatási és egyházi ügyekben továbbra is álljanak ki egymásért. Jack Felch, az amerikai Lehigh Presbytery moderátora az általa képviselt egyház és a reformátusok közös missziói és lelkigondozói szolgálatának két évtizedes múltjára emlékeztetett.

Németország: társadalmi változás

Jim Ferlino, az Amerikai Egyesült Államok Presbiteriánus Egyházának képviselője édesapja üzenetét tolmácsolta, aki húsz évig dolgozott együtt az erdélyi egyházkerülettel missziói és tanügyi kérdésekben. Fonyad Pál, az ausztriai Martin Luther Szövetség főtitkára elmondta: Ausztriában együtt intézi a két egyház az oktatási és érdekvédelmi ügyeit. Margriet Gosker, a Hollandiai Protestáns Egyház reformációi jubileumi nagykövete a teológusok elmúlt évszázadokban tett hollandiai tanulmányútajait emelte ki, és utalt arra, hogy a két országnak hosszú a református kultúrán alapuló közös történelme. Dieter Bökemeier, a Lippei Tartományi Egyház külügyi előadótanácsosa arról értekezett, hogy Németországban súlyos társadalmi változás megy végbe, egyházukból fokozatosan kisebbségi egyház lesz, ugyan- is egyre több a hitvallás nélküli

ember, és egyre gyorsabb ütemben zsugorodnak a gyülekezetek. Uel Marrs, az Ír Presbiteriánus Egyház Zsinata képviselője elmondta: egyházuk 540 egyházközösségből áll, és harminc éve ápolják a kapcsolatot a Magyar Református Egyházzal, különösképpen az Erdélyi Református Egyházkerülettel.

Közös nyilatkozat

A közös zsinati ülésen a két egyház elfogadott egy dokumentumot is, amelyben többek közt ez olvasható: „kijelentjük, hogy egyházaink együttműködésének fontos, sarkalatos pontját jelentik azok a református vagy evangélikus oktatási intézmények, amelyek befogadták és a tudományok elsajátításában támogatták a magyar nyelvű oktatási intézményektől távol lakó, vagy éppen elszigetelt vidékeken élő erdélyi magyar protestánsokat, így gyermekeink testvérként nevelkedhetnek hitben és tudományban egyaránt.”

Egy a Lélek és egy a keresztség

Délután az események a Farkas utcai templomban folytatódtak, ahol nyolc református és öt evangélikus fiatal szentelték fel. Az egybegyűlteket Fekete P. P. János református egyházkerületi főgondnok köszöntötte, majd Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus püspök hirdette az igét 1Kor 1,18–25 alapján. A prédikáció során elmondta, a református egység napján, május 20-án Nagyváradon úrvacsorai szolgálatra kérték fel, amely jólesett neki, ugyanakkor tudta, hogy az övéi közt van.

Fotók: Kiss Gábor

Történelmi pillanat. Ünnepi kézfogás az evangélikus–református közös nyilatkozat elfogadása után

446 év késésben: református–evangélikus zsinat

(Folytatás az 5. oldalról)

Úgy érezte, az alkalom a Szentlélek ajándéka volt számára. Az úrvacsora liturgiája összeforrasztotta azt a több ezer embert, akik a Körös partján levő városban úrvacsorát vettek, sokan pedig azt fogalmazták meg, hogy legyen folytatás is. „És íme, most már itt van a folytatás: közös ünnepi zsinat, istentisztelet és közösen végzett lelkészszentelés” – folytatta Adorjáni, aki szerint röpké 446 évet késtünk az 1571-ben Medgyesén megtartott közös zsinat óta. A 16. század második végétől ugyanis heves teológiai viták és politikai érdekek mentén a két felekezet útjai elváltak, amelyet valószínűleg Kálvin helytelenített volna. Sem ő, sem Luther vagy a többi reformátor ugyanis nem ismeri a több Anyaszentegyház fogalmát, hiszen Jézus Krisztus egy test, Isten üdvözítő szeretete minden ember számára ugyanaz a kiapadhatatlan forrás, mint ahogy a Lélek és a keresztsége is egy – fogalmazott az igehirdető. A felekezeti megosztás bűnös állapot, amit meg kell szüntetni, és együtt kell vallani, hogy minden megosztottság ellenére egy egyetemes Anyaszentegyház létezik.

Az egész Kárpát-medencében még a csapból is a Refo500 folyik. Ám a sok óriáshirdetés és rendezvény vajon elindít-e egy szellemi, lelki pezsgést, valami személyes, hitbeli reformációt a mi életünkben? – tette fel a kérdést igehirdetése végén az evangélikus püspök.

Lelkipásztor-szentelés

A prédikációt követően a nyolc református és az öt evangélikus fiatal lelkipásztor letette az esküt, őket a püspökök és esperesek kézrátétellel és igeverssel áldották meg. A felszenteltek nevében Kelemen Csongor köszöntötte az egybegyűlteket: a teológián eltöltött évekre, a tanulás hasznosságára emlékezett vissza, majd a gyakornoki évekről és mentoraik segítőkész-

Fotó: Kiss Gábor

A Farkas utcai templomban nyolc református és öt evangélikus lelkipásztort szenteltek fel

ségéről beszélt. Kijelentette: akkor válnak bölcsökké, amikor mindazt a tudást, amelyet az évek során felhalmoztak, a gyülekezetben gyakorlatba tudják ültetni.

Óvoda- és bölcsődeépítés a megmaradásért

Másnap a Bethlen Kata Diakóniai Központban az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlésével folytatódott a kétnapos rendezvény. A jelen levő tagok Kató Béla püspök közgyűlési beszámolóját hallgatták meg, amelyben többek között kitért a reformátori örökség és hitvallásaink fontosságára. „A nyugati keresztyén testvéreink mintha elfeledkeztek volna minderről. Egyre kényelmetlenebb a nemzetközi egyházi találkozókra részt venni, mert úgy érezzük, lenézéssel és gúnnyal találkozunk azok részéről, akik bennünket maradinak és különböző főbiákkal élő embereknek tartanak” – fogalmazott a püspök. Kató Béla kiemelte a magyar intézményrendszer kialakítását, amely segíthet a megma-

radásért vívott harcainkban, ismertette az erdélyi kollégiumok felújításának folyamatát, valamint megemlítette, hogy idén öt templomot avattak fel (Szászfenes, Décsfalva, Kerelószentpál, Sándorfalva, Sepsiszentgyörgy). Beszámolt arról, hogy az anyanyelvű oktatás érdekében az egyház felvállalja 28 óvoda és bölcsőde felépítését és beindítását, ugyanakkor bejelentette, hogy a román törvényhozás a kolozsvári teológiát is bevette az államilag támogatott lelkészképző intézmények sorába, ám a fejpénz és a kevés diák miatt a támogatás elenyésző lesz.

Egyházi Trianon

Szegedi László missziói előadó a kerületben tapasztalható folyamatos fogyást egyházi Trianonként jellemezte. Rámutatott arra, hogy sok az egyedülálló személy, az ultraliberális világ folyamatosan rombolja a hagyományos családmoddellről kialakult képet, rengeteg az abortusz. „Hogyan várjunk békét, ha még az anyaméhben sem vagyunk biztonságban?” – idézte Teréz anyát Szegedi. Egyre több magyart és reformátust veszünk el a vegyesházasságok miatt, ezért az anyanyelvű oktatás fontosságára hívta fel a figyelmet. „Ha egy fiatal román iskolába kerül, nagy valószínűséggel nem magyar házastársat fog magának választani” – fogalmazott a missziói előadó, aki elmondta, a Román Ortodox Egyház törvénybe iktatta, hogy vegyesházasságok megáldása során a pópa az esketési liturgia során a nem ortodox felet kötelezően átkereszteli ortodoxnak.

Szegedi László örvendetesnek tartotta, hogy egyre több gyülekezetben indul be az intézményes diakónia, illetve hangsúlyozta a családlátogatás fontosságát, valamint a nőszövetség hatékony munkáját.

A különböző bizottsági jelentések meghallgatását követően a közgyűlési tagok közérdekű egyházi ügyekről tárgyaltak, majd felhatalmazták az igazgatótanácsot, hogy a következőkben az egyre zsugorodó egyházmegyék határainak módosításával foglalkozzon.

Fotó: Somogyi Borónd

A Reformáció 500 jegyében tartott közös lelkészszentelő istentisztelet után úrvacsorát osztottak

Hírösszefoglaló

Erdélyi jövő: ne engedjük el a tartóoszlopot

(Folytatás az 1. oldalról)

Isten arra int, hogy folyamatosan vizsgáljuk újra életünket, családjunkat, közösségünket. A nép

A gyülekezeti napon úrvacsoraosztás után a templomkertben leleplezték Kálvin János mellszobrát

sorsát sátorhoz hasonlította, amelynek legfontosabb eleme a központi tartóoszlop, maga Jézus, mellette pedig egy egész szerkezetre, kisebb alkatrészekre is szükség van. „Isten velünk együtt szeretné egyházát megtartani” – hangsúlyozta a püspök, majd kijelentette: csak úgy maradhatunk meg magyarként Erdélyben, úgy építhetünk jövőt, ha ezt a tartóoszlopot nem engedjük el soha.

Úrvacsoravétel után a reformáció 500. évfordulója előtt tisztelegve a templomkert-

ben leleplezték Kálvin János mellszobrát. A délután folyamán nyolc énekkar szolgált a belvárosi templomban szervezett kórustalálkozóon, az ifjakat minifoci-bajnokság mozgósította, míg a Deák-kertben gyerekprogramok, néptáncitanítás és a meghívott gyülekezetek sátrai várták az érdeklődőket. A gyülekezeti napot Marosán Csaba színművész *Luther asztalánál* című előadása, valamint keresztyén zenei koncert zárta.

Kálvin-hét napról napra

Gyermeknapal startolt a Kálvin-heti rendezvény. A szörcesei kultúrotthon adott helyet a több mint 260 résztvevőnek. Közös ének után Simon Kató Barna cőfalvi lelkipásztor, katekétikai előadó üdvözölte a megye számos gyülekezetéből érkezőket. Biró Erika helybéli lelkipásztor Max Lucado *Külföldi ajándék* című történetét mondta el. Ezt követően csoportos foglalkozások, játékok következtek, majd a reformáció 500. évének jegyében az elkészített színes virágokat felmutatva a gyereksapat óriási ötszázast formált.

Érdekes, hangulatos, izgalmas programmal várta a kézdívsárhelyi egyházközség gyülekezetének ifjúsága a Kálvin-heti rendezvényen a fiatalokat. Az ifjúsági énekek és a szokásos köszöntések után Bartos Károly a tőle megszokott közvetlen, vidám és lebilincselő előadásmódban beszélt a fiatalokhoz. A „hát én immár kit válasszak” téma kapcsán elgondolkodtató kérdéseket vetett fel a párválasztással, szerelemmel, kötődésekkel és Istennel kapcsolatban. Szünet után érdekes vetélkedők következtek, majd a református kollégium udvarán a kolozsvári IKE által

A presbiternapon Adorjáni Zoltán egykori pákéli lelkipásztor tartott előadást

szervezett flashmob gyűjtötte egy csapatba a jelenlevőket.

A presbiternapot Pákében tartották, ahol mintegy százhatvan presbiter Incze Zsolt sepsi esperes igehirdetését hallgatta az egyházat és hívőket érintő felelősségről. Istentisztelet után

a pákéli férfi dalkör lelkes tagjai két kórusművel köszöntötték a jelenlevőket. Adorjáni Zoltán teológiai tanár, a pákéli gyülekezet egykori lelkipásztora előadásában a személyes hitvallástétel mindenkor fontosságára hívta fel a figyelmet, ugyanakkor figyelmeztetett, hogy a mai világban a széthúzás luxus.

A nőszövetségi napot Székelytamásfalván tartották. A több mint 250 résztvevővel zsúfo-

lásig telt templomban Szegedi László brassói esperes igehirdetése táplálta a lelket, adott erőt a nőtestvéreknek. A női munka lényege a segítségnyújtás – fogalmazott az igehirdető. Hegyi István helybéli lelkipásztor a vallásórásokkal rövid műsorral örvendeztette meg az asszonyokat, majd szünetben a kis kézműves vásár termékeit csodálhatták meg az érdeklődők. Ruzska Sándor kézdívsárhelyi lelkipásztor *A szeretet kicsit másképp* című előadása után énektanulás következett, majd a márkosfalvi nőszövetség átadta a vándorzászlót a házigazdáknak.

Alsócsernátonban a Kálvin-heti confirmándusnap alkalmával 97 fiatal jelent meg a templom előtti kis téren. Takács Lajos helybéli lelkipásztor üdvözölte a fiatalokat röviden ismertette a templom történetét. Sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak – hangzott az elgondolkodtató igevers a Máté evangéliumból. A fiatalok öt csoportra oszolva különböző játékos, versenyszerű foglalkozásokon vettek részt, a reformáció alapjait vizsgálva. A foglalkozások után közös fotót készítettek, majd a templomba visszatérők kiértékeltek a nap programját, eredményeit.

Biró Erika

Felmérőt írtak az idősök

Évet zárt a baróti
Boróka Nyugdíjas Kör

A Diakónia Keresztyén Alapítvány jótékony tevékenységéről Erdővidéken sokan meggyőződhetnek. A sokirányú gondoskodás értékes kezdeményezése a baróti Boróka Nyugdíjas Kör működtetése. Megalakulása óta harmadik tevékeny évét zárta a több mint 25 tagot számláló közösség. Az időszak kiértékelését a kör látogatói végezték, akik nagy csodálkozásukra az évad utolsó találkozóján felmérőt írtak. Tíz kérdésre válaszolva kerekedett ki egy sikeres éwertékelő, amely számvetésre készítette a nyugdíjasokat, és visszaigazolta a szervező Dénes Kingának: nagy szükség van a közösségre.

– Mi újat hozott életükbe a kör? – szölt az első kérdés. A válaszadók feleleteiből kiderült, hogy megtapasztalták a közösség összetartó erejét, az évek során kialakult új barátságok jelentőségét, a hasznosan töltött idő fontosságát. A résztvevők hasznosnak találták az együttléteket, minden alkalommal tanultak új dolgokat a bútorfestés, tojásírás, kirándulások, előadások

során. A testi felüdülést a tusnádi fürdőzések szolgáltatták, de nem kevésbé voltak hasznosak a közös bulik, az ünnepre való hangolódások. Az újdonság erejével hatottak az öregothonokba tett látogatások.

A kör erényének ismerték el mindannyian a hasznos, magányoldó együttléteket, az új ismeretségek, barátságok kialakulását, amely a mai világban mintha kezdene kimenni divatból. Jó lenne, ha a férfiak is tálnának számukra érdekes tevékenységeket, jelenlétükkel, véleményükkel színesítenék a körben töltött időt – vallották többen is az asszonyok közül. A felmérők üzenete pedig egyértelmű: ezt folytatni kell!

Nagy Zsuzsa

Istenre mutatni a kívülállók számára

(Folytatás az 1. oldalról)

a Szentírás tanaitól elszakadt népét megajándékozta a megtisztulás, a reformálódás ajándékával. Végül pedig a reformáció feladat: kötelességünk az Istentől kapott ajándékokat „felgerjeszteni” magunkban, gyümölcsözővé tenni azokat.

Az istentiszteletet a vendéglátó egyházközösség kórusának és 70 éves fúvószenekarának szolgálata gazdagította. Igehirdetés után Domahidi Béla egyházmegyei főjegyző köszöntötte az egybegyűlteket hangsúlyozva: elsősorban nekünk kell értékelnünk azt, amik vagyunk (magyarokként és reformátusokként) ahhoz, hogy mások is értékeshessék. Az istentisztelet közös úrvacsorával zárult, amely – a résztvevők tanúsága szerint – különleges közösségélmény volt azok számára, akik még soha nem úrvacsoráztak ekkora gyülekezetben.

Az ünnepen a gyülekezet a fúvószenekar 70 éves évfordulóját is megünnepelte

A szeretetvendégség után Benke János mezőcsávási lelkipásztor tartott előadást *Újratervelés – Krisztus hatása az életünkre* címmel. Pál apostol megtérésének történetéből kiindulva beszélt arról, hogy Isten miként képes megváltoztatni, teljesen új irányba fordítani életüket – a miénket is. Balázs Lajos házigazda lelkipásztor elmondta: ahogy Jézus korában a diaszpórában élő zsidók időnként felzarándokoltak a jeruzsálemi templomba, úgy gyűlt most össze a Mezőség református népe Nagysármásra. Örömet fejezte ki azért, hogy e közös ünneplés megvalósulhatott a reformáció 500. évfordulóján, ugyanakkor beszámolt az egyházközösség saját jubileumáról is: a fúvószenekar éppen idén lett 70 éves. Ebből az alkalomból Jakab István és Domahidi Béla oklevelet adott át Székely Gyulának, a zenekar vezetőjének. Végül pedig Pályi József, az Erdélyi Református Presbiteri Szövetség elnöke osztotta ki a szövetség által a presbiterok és lelkipásztorok számára készített okleveleket. „Mily jó és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak!” (Zsolt 133,1) – idézte a házigazda lelkipásztor. Valóban jó volt együtt lenni, jó volt megtapasztalni az összetartozást, és együtt, erős hittel vallani: „Erős várunk nekünk az Isten!”

Diakónia-karaván Háromszéken

A Diakónia Keresztyén Alapítvány sepsiszentgyörgyi idősgondozó szolgálata idén mind a 17 községben, ahol beteggondozó szolgálat működik, találkozót szervez a megsegítettek, hozzátartozók, önkormányzati és egyházi elöljárók, lelkipásztorok számára. Visszatekintenek az indulásokra, a kezdetekre, bemutatják az átfogó, sokaknak nélkülözhetetlen szolgálatot: otthonápolás, szociális mosodai segítség, segédeszköz-kölcsönzés, gyászcsoporthoz, nyugdíjasklub. A szervezők meghallgatják a betegek visszajelzéseit, javaslatokat, ismertetik az önkormányzat és a máshonnan kapott helyi működtetés anyagi hátterét, a támogatási lehetőségeket. A találkozók a helyi lelkészek tartanak áhítatot, az alkalmakat pedig szeretetvendégséggel zárják.

Kálnoki tanulmányút a Refo500 jegyében

A reformációhoz kötődő erdélyi és anyaországi színtereket jártuk be gyülekezetünk 47 fős csoportjával. Első állomásunk a tordai katolikus templom volt, az 1568-as országgyűlés színhelye, ahol Európában elsőként hirdették ki a vallásszabadságot, majd Kolozsváron a Farkas utcai templomot és a szomszédos református kollégiumot, a Főteret, a Szent Mihály-templomot, valamint Mátyás király szülőházát látogattuk meg. A második napon a nagyváradi várat, Debrecen főterén a Nagytemplomot és a református kollégiumot tekintettük meg. Harmadik nap a sárospataki múzeumot, az ősi kollégiumot és nagykönyvtárat néztük meg, majd Szerencs és Monok (Kossuth Lajos szülőháza) érintésével a vizsolyi templomba érkeztünk. Hazafelé jövet a szatmárnémeti Lánchos-templomot és Misztótfaluban híres nyomdászunk, Kis Miklós emlékházát érintettük. Minden állomáshelyen ajándékba hagytuk a kálnoki haranglábról készült faragott plakettet és egyházközösségünk monográfiáját, amelyet az idei évfordulóra Szigyártó András presbiter írt. Istennek legyen hála ezért az épségben megtett és élményekkel gazdag útért, amelyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Reformáció 500 program keretében támogatott.

Tóth Anna

ISSN-1223-8848

ÜZENET

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár
Eötvös utca (str. Constanța) 1-3. sz.
Telefon: 0731-019404

Drótposta: uzenet@reformatus.ro
<http://www.reformatus.ro/uzenet.html>

Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül
a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Készült az Erdélyi Református
Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Dávid Zoltán